

**HRVATSKA AKADEMIJA
ZNANOSTI I UMJETNOSTI**

**CROATIAN ACADEMY
OF SCIENCES AND ARTS**

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

Ožujak, 2017.

SADRŽAJ:

I.	OPĆE ODREDBE	2
II.	UREĐIVANJE I PROVEDBA ZAŠTITE NA RADU	5
II.1.	PROCJENA RIZIKA	5
II.2.	OVLAŠTENIK POSLODAVCA ZA ZAŠTITU NA RADU	5
II.3.	STRUČNJACI ZA ZAŠTITU NA RADU	6
II.4.	POVJERENIK RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU	6
II.5.	ODBOR ZA ZAŠTITU NA RADU	6
II.6.	OBVEZE I PRAVA RADNIKA	7
II.7.	OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD NA SIGURAN NAČIN	8
II.8.	OBAVJEŠČIVANJE I SAVJETOVANJE	9
II.9.	POSLOVI S POSEBNIM UVJETIMA RADA	10
II.10.	ZAŠTITA POSEBNO OSJETLJIVIH SKUPINA RADNIKA	10
II.11.	KORIŠTENJE OBJEKATA NAMIJENJENIH ZA RAD OSOBNIH ZAŠTITNIH SREDSTAVA TE RADNI POSTUPCI	11
II.12.	OPASNE KEMIKALIJE	11
II.13.	RADNI OKOLIŠ I SREDSTVA RADA	11
II.14.	STRES NA RADU ILI U VEZI S RADOM	11
II.15.	ZAŠTITA OD POŽARA, EVAKUACIJA I SPAŠAVANJE	12
II.16.	PRUŽANJE PRVE POMOĆI I MEDICINSKA POMOĆ	12
II.17.	ZAŠTITA NEPUŠAČA, ZABRANA UZIMANJA ALKOHOLA I DRUGIH SREDSTAVA OVISNOSTI	12
II.18.	ISPRAVE I EVIDENCIJE	13
II.19.	DUŽNOSTI PREMA TIJELIMA NADZORA	13
III.	DRUGE DJELATNOSTI U SVEZI SA ZAŠTITOM NA RADU	14
III.1.	OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE IZ ZAŠTITE NA RADU	14
III.2.	MEDICINARADA	14
III.3.	PROJEKTIRANJE I IZGRADNJA OBJEKATA NAMIJENJENIH ZA RAD	14
IV.	NADZOR	15
V.	PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	15
VI.	PRILOZI	16

Temeljem odredbe članka 19. stavka 2. *Zakona o zaštiti na radu* (N.N. br. 71/14, 118/14, 154/14), izrađene procjene rizika, te članka 46. Statuta, Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na svojoj 3. (230) sjednici održanoj dana 29. ožujka 2017. donijelo je

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom sukladno djelatnosti, sustavu organizacije rada, radnog procesa, sredstvima rada, broju zaposlenih, a na temelju izvršene procjene rizika, utvrđuje se organizacija zaštite na radu (u tekstu koji slijedi ZNR), pravila zaštite na radu, te prava, obveze i odgovornosti radnika u dijelu u kojem ta pitanja nisu uređena *Zakonom o zaštiti na radu*, propisima donesenim temeljem istoga, te ugovorom o radu.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik utvrđuje subjekte, njihova prava, obveze i odgovornosti glede provedbe zaštite na radu, kao i sustav pravila čijom se primjenom postiže sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, drugih bolesti u svezi s radom te zaštita radnog okoliša.

Članak 3.

U smislu ovoga Pravilnika **radnici** su:

- fizičke osobe koje u radnom odnosu obavljaju poslove za poslodavca,

U smislu ovoga Pravilnika **osoba na radu** je:

- fizička osoba koja nije u radnom odnosu kod tog poslodavca, ali za njega obavlja određene aktivnosti, odnosno poslove (osoba na stručnom osposobljavanju za rad; osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova; osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom; redoviti student na radu u skladu s posebnim propisom i slično.

Članak 4.

U smislu ovoga Pravilnika **mjesto rada** je svako mjesto na kojemu radnici i osobe na radu moraju biti, ili na koje moraju ići, ili kojemu imaju pristup tijekom rada zbog poslova koje obavljaju za poslodavca, kao i svaki prostor, odnosno prostorija koju poslodavac koristi za obavljanje poslova i koja je pod njegovim izravnim ili neizravnim nadzorom.

Članak 5.

Zaštita na radu obuhvaća sustav pravila koja se primjenjuju po *Zakonu o zaštiti na radu* i drugim propisima, a to su:

- pravila pri projektiranju i izradi sredstava rada
- pravila pri uporabi, održavanju, pregledu i ispitivanju sredstava rada
- pravila koja se odnose na radnike te prilagodbu procesa rada njihovom spolu, dobi, fizičkim, tjelesnim i psihičkim sposobnostima
- načine i postupke osposobljavanja i obavješćivanja radnika i poslodavaca sa svrhom postizanja odgovarajuće razine zaštite na radu
- načine i postupke suradnje poslodavca, radnika i njihovih predstavnika i udruga te državnih ustanova i tijela nadležnih za zaštitu na radu
- zabranu stavljanja radnika u nepovoljniji položaj zbog aktivnosti poduzetih radi zaštite na radu
- ostale mjere za sprječavanje rizika na radu, sa svrhom uklanjanja čimbenika rizika i njihovih štetnih posljedica.

Članak 6.

Zaštita na radu je sastavni dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa, a ostvaruje se obavljanjem poslova zaštite na radu i primjenom propisanih, ugovorenih, kao i priznatih pravila ZNR te nadređenih mjera i uputa poslodavca.

Poslodavac je obavezan provoditi zaštitu na radu na temelju sljedećih općih načela prevencije:

- izbjegavanja rizika
- procjenjivanja rizika
- sprječavanja rizika na njihovom izvoru
- prilagođavanja rada radnicima u vezi s oblikovanjem mjesta rada, izborom radne opreme te načinom rada i radnim postupcima radi ublažavanja jednoličnog rada, rada s nametnutim ritmom, rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalih napora s ciljem smanjenja njihovog štetnog učinka na zdravlje
- prilagođavanja tehničkom napretku
- zamjene opasnog neopasnim ili manje opasnim
- razvoja dosljedne sveobuhvatne politike prevencije povezivanjem tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i utjecaja radnog okoliša
- davanja prednosti skupnim mjerama zaštite pred pojedinačnim
- odgovarajuće osposobljavanje i obavješćivanje radnika
- besplatnosti prevencije, odnosno mjera zaštite na radu za radnike.

Članak 7.

Prvenstvo primjene imaju osnovna pravila zaštite na radu kojima se opasnosti na sredstvima rada uklanjaju ili u najvećoj mjeri umanjuju.

Osnovna pravila zaštite na radu podrazumijevaju:

- zaštitu od mehaničkih opasnosti
- zaštitu od udara električne struje
- sprječavanje nastanka požara i eksplozije
- osiguranje mehaničke otpornosti i stabilnosti građevine
- osiguranje potrebne radne površine i radnog prostora
- osiguranje potrebnih putova za prolaz, prijevoz i evakuaciju radnika i drugih osoba
- osiguranje čistoće
- osiguranje propisane temperature i vlažnosti zraka i ograničenja brzine strujanja zraka
- osiguranje propisane rasvjete
- zaštitu od buke i vibracija
- zaštitu od štetnih atmosferskih i klimatskih utjecaja
- zaštitu od fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnih djelovanja
- zaštitu od prekomjernih napora
- zaštitu od elektromagnetskog i ostalog zračenja
- osiguranje prostorija i uređaja za osobnu higijenu.

Članak 8.

Posebna pravila zaštite na radu odnose se na radnike i na način obavljanja radnog postupka a primjenjuju se kada se osnovnom pravilima ne može u potpunosti (ili najvećoj mjeri) ukloniti opasnosti.

Posebna pravila zaštite na radu sadrže:

- uvjete glede dobi života, spola, stručne spreme i osposobljenosti, zdravstvenog stanja, duševnih i tjelesnih sposobnosti, koje moraju ispunjavati radnici pri obavljanju poslova s posebnim uvjetima rada
- obvezu i način korištenja odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava (OZS),
- posebne postupke pri uporabi opasnih radnih tvari,
- obvezu postavljanja znakova upozorenja od određenih opasnosti i štetnosti,
- obvezu osiguranja napitaka pri obavljanju određenih poslova,
- način na koji se moraju izvoditi određeni poslovi ili radni postupci, a posebno glede trajanja posla, jednoličnog rada i rada po učinku,

- postupak s unesrećenim ili oboljelim radnikom do upućivanja na liječenje nadležnoj zdravstvenoj ustanovi.

Članak 9.

Priznata pravila zaštite na radu su pravila iz stranih propisa ili u praksi provjereni načini pomoću kojih se otklanjaju ili u najvećoj mjeri smanjuju opasnosti od nastanka ozljeda na radu, profesionalnih ili drugih bolesti te ostalih štetnih posljedica za radnike, a primjenjuju se ukoliko ne postoje propisana pravila zaštite na radu.

Članak 10.

Primjena pravila zaštite na radu i s njima povezanih mjera zdravstvene zaštite ne smije povlačiti nikakve troškove za radnike.

Članak 11.

Troškove provođenja zaštite na radu snosi poslodavac, odnosno njezino provođenje ne smije teretiti radnika.

II. UREĐIVANJE I PROVEDBA ZAŠTITE NA RADU

II.1. PROCJENA RIZIKA

Članak 12.

- Poslodavac je obavezan imati procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, koja odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom u svakoj poslovnicu a voditelji poslovnice (ovlaštenici poslodavca za ZNR) dužni su osigurati da je ista dostupna svim radnicima.
- Poslodavac i njegov ovlaštenik za ZNR su obavezni na temelju procjene rizika primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprječavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim rizicima, kako bi otklonio ili sveo na najmanju moguću mjeru vjerojatnost nastanka ozljede na radu, oboljenja od profesionalne bolesti ili bolesti u vezi s radom te kako bi na svim stupnjevima organizacije rada i upravljanja osigurao bolju razinu zaštite na radu.
- Poslodavac je obavezan radnike i njihove predstavnike uključiti u postupak procjene rizika na način propisan *Zakonom o zaštiti na radu*.

II.2. OVLAŠTENIK POSLODAVCA ZA ZAŠTITU NA RADU

Članak 13.

1. Za organiziranje i provedbu zaštite na radu odgovoran je poslodavac – Uprava HAZU.
2. Temeljem čl. 23. *Zakona o zaštiti na radu*, Poslodavac obavljanje poslova ZNR prenoši na svog ovlaštenika za zaštitu na radu.
3. Ovlaštenje iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje se u pisanom obliku Odlukom poslodavca.
4. Poslodavac je dužan provesti osposobljavanje ovlaštenika za obavljanje poslova ZNR
5. Obveze ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu su:
 - radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način ne dopusti rad bez nadzora osposobljenog radnika,
 - radniku za kojeg nije na propisani način utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, ne dopusti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada,
 - posebno osjetljivim skupinama radnika ne dozvoli da obavljaju poslove koji bi mogli na njih štetno utjecati,
 - isključi iz uporabe radnu opremu koja nije ispravna, kao i osobnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promjene zbog kojih postoje rizici za sigurnost i zdravlje radnika
 - u suradnji sa stručnjakom za zaštitu na radu osigura evidentiranje svake nezgode i ozljede na radu te svakog slučaja postupanja radnika u skladu s odredbom članka 69. stavaka 3. i 4. *Zakona o zaštiti na radu*
 - nadzire da radnici rade u skladu s pravilima zaštite na radu, uputama poslodavca, odnosno proizvođača radne opreme, osobne zaštitne opreme, opasnih kemikalija i bioloških štetnosti te da koriste propisanu osobnu zaštitnu opremu
 - radniku zabrani rad ako ga obavlja suprotno podstavku 6. ovoga stavka
 - osigura potreban broj radnika osposobljenih za evakuaciju i spašavanje, za pružanje prve pomoći te da im stavi na raspolaganje svu potrebnu opremu
 - osigura da se u vrijeme rada ne piju alkoholna pića te da se ne uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno da zabrani rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti i da ih udalji s mjesta rada.

II.3. STRUČNJAK ZA ZAŠTITU NA RADU

Članak 14.

1. Poslodavac ima 238 zaposlenih radnika od kojih preko 80 % obavlja poslove s malim rizicima (prilog II. *Pravilnika o izradi procjene rizika*, N.N. br. 112/14)
2. Temeljem navedenih činjenica a u skladu s člankom 20. stavka 5. Zakona o zaštiti na radu (Narodne novine br. 71/14, 118/14, 154/14), te članka 5. stavka 2. točka 2. *Pravilnika o obavljanju poslova zaštite na radu* (NN 112/14, 43/15, 72/15, 140/15) kod poslodavca će poslove zaštite na radu sljedeća 3 mjeseca obavljati Stručnjaci zaštite na radu II. stupnja – ovlaštene tvrtke, ZOP-tehnološke usluge d.o.o. iz Zagreba.
3. Navedena tvrtka zadovoljava zahtjeve propisane člankom 3. stavak 1. točka 3. *Pravilnika o obavljanju poslova zaštite na radu* (N.N. 112/14, 43/15, 72/15).
4. Obveze stručnjaka za zaštitu na radu su:
 - stručna pomoć poslodavcu i njegovom ovlašteniku i radnicima u provedbi i unapređivanju zaštite na radu
 - sudjelovanje u izradi poslovne strategije te operativnih planova i programa poslovanja poslodavca, u dijelu u kojem se moraju odnositi na zaštitu na radu, te sudjelovanje u primjeni upravljačkih metoda ili tehnika za provođenje strategije
 - sudjelovanje u postupku izrade procjene rizika
 - unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu te poticanje i savjetovanje poslodavca i njegovog ovlaštenika da otklanjaju nedostatke u zaštiti na radu utvrđene unutarnjim nadzorom
 - prikupljanje i analiziranje podataka u vezi s nezgodama, ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u vezi s radom te priprema propisanih prijava ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i izrada izvješća za potrebe poslodavca
 - suradnja s tijelima nadležnima za poslove inspekcije rada, sa Zavodom nadležnim za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Zavodom za unapređivanje zaštite na radu, ovlaštenima osobama te sa specijalistom medicine rada
 - osposobljavanje radnika, poslodavca i ovlaštenika za rad na siguran način
 - djelovanje u odboru za zaštitu na radu kod poslodavca
 - suradnja s poslodavcem prilikom projektiranja, građenja i rekonstrukcije građevina namijenjenih za rad, nabave radne opreme i ostalih sredstava rada, osobne zaštitne opreme i opasnih kemikalija
 - sudjelovanje u primjeni međunarodnih certifikacijskih normi za upravljanje zaštitom na radu, kvalitetom, rizicima, društvenom odgovornošću u poslovanju i sl. kod poslodavca
 - ostali poslovi zaštite na radu u skladu s potrebama poslodavca.
 - O obavljenom unutarnjem nadzoru sastavljaju se i čuvaju dokumenti, koji mogu biti u pisanom ili elektroničkom obliku.

II.4. POVJERENIK RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU

Članak 15.

1. Izbor povjerenika obavlja se u skladu s odredbama Zakona o radu kojima su uređena pitanja radničkih vijeća i čl. 70. Zakona o zaštiti na radu.
2. U skladu s obvezom iz članka 101. stavak 7. Zakona o zaštiti na radu radnici su proveli ponovne izbor za povjerenike radnika za zaštitu na radu.
3. Povjerenik radnika za zaštitu na radu imaju sljedeća prava i dužnosti:
 - podnositi poslodavcu prijedloge vezane uz donošenje odluka iz zaštite na radu
 - zahtijevati od poslodavca provedbu odgovarajućih mjera u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika
 - podnositi pritužbe tijelima nadležnim za zaštitu na radu
 - sudjelovati s poslodavcem u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces te poticati poslodavca i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu

- sudjelovati s poslodavcem u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces te poticati poslodavca i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu
 - biti obaviješten o svim promjenama koje utječu ili bi mogle utjecati na zaštitu na radu
 - izvršiti uvid i koristiti dokumentaciju poslodavca iz zaštite na radu
 - primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu te ih prenositi poslodavcu ili njegovom ovlašteniku
 - izvijestiti nadležnog inspektora i specijalistu medicine rada o svojim zapažanjima, odnosno zapažanjima radnika
 - prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi nadležni inspektor
 - pozvati nadležnog inspektora, kada ocijeni da su ugroženi sigurnost i zdravlje radnika, a poslodavac propušta ili odbija provoditi potrebnu zaštitu na radu
 - osposobljavati se za obavljanje poslova povjerenika radnika za zaštitu na radu
 - stalno proširivati i unapređivati znanje te pratiti i prikupljati obavijesti od važnosti za svoj rad
 - staviti prigovor na inspekcijski nalaz
 - svojim djelovanjem poticati radnike na provedbu zaštite na radu
 - obavješćivati radnike o provedbi zaštite na radu.
6. Poslodavac je obavezan osigurati povjereniku radnika za zaštitu na radu potrebno vrijeme i uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti, davati mu sve potrebne obavijesti i omogućiti mu uvid u sve propise i isprave iz zaštite na radu te mu ne smije, tijekom obnašanja dužnosti, otkazati ugovor o radu, niti ga na drugi način staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na njegove dotadašnje uvjete rada i u odnosu na ostale radnike.
 7. Za obnašanje dužnosti povjerenika radnika za zaštitu na radu povjerenik ima pravo na naknadu plaće za najmanje tri sata tjedno.
 8. Povjerenici radnika dužni su prije sjednice Odbora za ZNR obavijestiti svog koordinатора o situacijama i problemima koje je potrebno raspraviti na sjednici Odbora.

II.5. ODBOR ZA ZAŠTITU NA RADU

Članak 16.

1. U skladu sa zakonskom obavezom Poslodavac osniva odbor za zaštitu na radu kao savjetodavno tijelo u pitanjima iz područja zaštite na radu.
2. Dužnost je članova odbora planirati i provoditi nadzor primjene utvrđenih pravila zaštite na radu sa svrhom sprječavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti.

Članak 17.

1. Odbor čine ovlaštenik poslodavca, stručnjak za ZNR te specijalist medicine rada.
2. Predsjednik odbora je ovlaštenik poslodavca.

Članak 18.

1. Odbor se sastaje najmanje jedanput u tri mjeseca.
2. Predsjednik odbora dužan je o sjednicama obavijestiti nadležnu inspekciju.
3. Dužnost je predsjednika odbora obavješćavati Poslodavca o zaključcima i radu odbora.

II.6. OBVEZE I PRAVA RADNIKA

Članak 19.

1. Radnik je obavezan i odgovoran obavljati poslove dužnom pažnjom te pri tome voditi računa o svojoj sigurnosti i zaštiti zdravlja, kao i sigurnosti i zaštiti zdravlja ostalih radnika, koje mogu ugroziti njegovi postupci ili propusti na radu.
2. Smatra se da radnik radi dužnom pažnjom kada poslove obavlja u skladu sa znanjima i vještinama koje je stekao tijekom osposobljavanja za rad na siguran način te kada radi po uputama poslodavca, odnosno njegovog ovlaštenika, tako da:
 - prije početka rada pregleda mjesto rada te o uočenim nedostacima izvijesti poslodavca ili njegovog ovlaštenika
 - pravilno koristi sredstva rada
 - pravilno koristi propisanu osobnu zaštitnu opremu, koju je nakon korištenja obavezan vratiti na za to određeno mjesto
 - pravilno koristi i samovoljno ne isključuje, ne vrši preinake i ne uklanja zaštite na sredstvima rada
 - posao obavlja u skladu s pravilima zaštite na radu, pravilima struke te pisanim uputama poslodavca
 - prije odlaska s mjesta rada ostavi sredstva rada koja je koristio u takvom stanju da ne ugrožavaju ostale radnike ili sredstva rada
 - surađuje s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu i specijalistom medicine rada.

Članak 20.

1. Radnik je obavezan surađivati s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu i specijalistom medicine rada u rješavanju svih pitanja ZNR.
2. Radnik nije obavezan snositi troškove u vezi s primjenom pravila zaštite na radu i zdravstvenih mjera.
3. Radnik mora odmah izvijestiti poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka za zaštitu na radu o svakoj činjenici za koju smatra da predstavlja neposredni rizik za sigurnost i zdravlje, kao i o svakom drugom nedostatku u sustavu zaštite na radu.
4. Radnik ima pravo odbiti raditi i napustiti mjesto rada ako mu izravno prijete rizik za život i zdravlje, sve dok poslodavac ne poduzme korektivne mjere te zbog takvog postupanja ne smije trpjeti štetne posljedice.
5. Poslodavac ne smije zahtijevati od radnika da ostane na mjestu rada dok na tom mjestu postoji izravan i ozbiljan rizik za život i zdravlje radnika.
6. O postupku iz stavka 4. ovoga članka radnik mora obavijestiti poslodavca, njegovog ovlaštenika ili stručnjaka za zaštitu na radu.
7. U slučaju iz stavka 4. ovoga članka poslodavac, njegov ovlaštenik, odnosno radnik obavezni su bez odgađanja izvijestiti nadležnog inspektora koji je obavezan u roku od 48 sati utvrditi činjenično stanje i osnovanost navoda radnika.
8. Za vrijeme dok ne radi zbog izbjegavanja izloženosti izravnom i ozbiljnom riziku za život i zdravlje, radnik ima pravo na plaću i druga prava iz radnog odnosa u skladu s općim propisom o radu.

II.7. OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD NA SIGURAN NAČIN

Članak 21.

1. Poslodavac je obvezan, na temelju procjene rizika, osposobiti radnika za rad na siguran način, i to:
 - prije početka rada
 - kod promjena u radnom postupku
 - kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene
 - kod uvođenja nove tehnologije
 - kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno na novo mjesto rada
 - kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu.
2. Poslodavac će osposobljavanje iz stavka 1. ovoga članka provesti na način da radnika obavijesti o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika (o organizaciji rada, rizicima i načinu izvođenja radnih postupaka i sl.), da radniku objasni i da radnika osposobi za praktičnu primjenu mjera zaštite na radu koje je dužan primjenjivati tijekom rada u skladu s procjenom rizika kojima je izložen na radu i u vezi s radom.
3. Osposobljavanje za siguran rad poslodavac je obvezan provesti u slučaju promjene, odnosno pojave novih rizika, neovisno o tome je li s tim u vezi već izmijenio ili dopunio procjenu rizika.
4. Poslodavac je obvezan osposobljavanje radnika provoditi tijekom radnog vremena o svom trošku.
5. Osposobljavanje radnika provodi se provjerom teoretskog i praktičnog znanja a na temelju općeg i posebnog programa osposobljavanja sa svrhom usvajanja znanja, stjecanja vještina i navika sigurnog načina rada.
6. Program osposobljavanja temelji se na opasnostima, štetnostima i naporima kojima su radnici izloženi tijekom redovitog obavljanja radnih zadataka, a koji su utvrđeni procjenom opasnosti odnosno analizom radnih mjesta i postupaka.
7. Provjeru teorijskog znanja provodi ovlaštena tvrtka putem testova i u suradnji s ovlaštenikom poslodavca odnosno neposrednim rukovoditeljem.
8. Provjeru praktične osposobljenosti radnika provodi neposredni rukovoditelj na mjestu rada uz obvezu izrade zapisnika koji potpisuju radnik, ovlaštenik poslodavca i stručnjak zaštite na radu (ZOS obrazac – prilog 7).
9. Ovlaštenik poslodavca dužan je voditi propisanu evidenciju o osposobljavanju radnika (EK-1 – prilog 6).
10. Poslodavac može utvrditi obvezu povremene provjere znanja iz ZNR za radnike koji su raspoređeni na poslove na kojima učestalo dolazi do ozljeda na radu.
11. Radnicima dok još nisu osposobljeni za rad na siguran način poslodavac mora osigurati rad pod nadzorom osposobljenih radnika **ali ne duže od 60 dana.**

II.8. OBAVJEŠĆIVANJE I SAVJETOVANJE

Članak 22.

1. Poslodavac je obavezan obavijestiti radnike, stručnjaka zaštite na radu, ovlaštenu osobu i druge osobe o svim rizicima i promjenama koje bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika, a osobito o:
 - rizicima vezanim za mjesto rada i narav ili vrstu poslova, o mogućem oštećenju zdravlja te o zaštitnim i preventivnim mjerama i aktivnostima u svakom radnom postupku
 - mjerama pružanja prve pomoći, zaštite od požara, zaštite i spašavanja radnika te o radnicima koji ih provode.
2. Poslodavac je obavezan pisanim uputama osigurati provedbu radnog postupka u skladu s pravilima zaštite na radu.
3. Poslodavac je obavezan istaknuti na mjestima rada pisane upute o radnom okolišu, sredstvima rada, opasnostima na radu i drugim rizicima na radu i u vezi s radom, u skladu s procjenom rizika.
4. Poslodavac je obavezan stručnjaku zaštite na radu i svom ovlašteniku učiniti dostupnom odgovarajuću dokumentaciju, a osobito:
 - procjenu rizika i popis mjera koje se provode u svrhu uklanjanja ili smanjenja procijenjenih rizika
 - evidencije i isprave, koje je obavezan voditi i čuvati u skladu s odredbama članka 61. stavka 1. Zakona o zaštiti na radu
 - upravne mjere koje je naredio nadležni inspektor.
6. Poslodavac je obavezan pravodobno dati radniku upute o postupanju u slučaju nastanka neposrednog rizika za život i zdravlje, kojemu je, ili bi mogao biti izložen, kao i o mogućim mjerama koje je u tom slučaju potrebno poduzeti radi sprječavanja ili smanjivanja rizika.

NADZORNI UREĐAJI KAO SREDSTVA ZAŠTITE NA RADU

Članak 23.

1. Poslodavac smije koristiti nadzorne uređaje kao sredstvo zaštite na radu pod uvjetima propisanim Zakonom o zaštiti na radu.
2. Dopušteno je korištenje nadzornih uređaja radi smanjenja izloženosti radnika riziku od razbojstva, provala, nasilja, krađa i sličnih događaja na radu ili u vezi s radom.
3. Zabranjeno je postavljanje nadzornih uređaja u prostorijama za osobnu higijenu i presvlačenje radnika.
4. Poslodavac je obavezan prilikom zapošljavanja pisanim putem obavijestiti radnika da će biti nadziran nadzornim audio, odnosno video uređajima.
5. Poslodavac ne smije koristiti snimljene materijale u svrhe koje nisu propisane ovim člankom odnosno Zakonom o zaštiti na radu.

SIGURNOSNI ZNAKOVI, PISANE OBAVIJESTI I UPUTE

Članak 24.

1. Poslodavac je obavezan na mjestima rada i sredstvima rada trajno postaviti sigurnosne znakove.
2. Ako sigurnosni znakovi nisu dovoljni za djelotvorno obavješćivanje radnika, poslodavac je obavezan postaviti pisane obavijesti i upute o uvjetima i načinu korištenja sredstava rada.

II.9. POSLOVI S POSEBNIM UVJETIMA RADA

Članak 25.

1. Poslovi s posebnim uvjetima rada su oni koje mogu obavljati samo radnici koji osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa ispunjavaju i posebne uvjete glede dobi života, spola, stručnih sposobnosti, zdravstvenoga, tjelesnog ili psihičkog stanja te psihofizioloških i psihičkih sposobnosti.
2. Ovlaštenik poslodavca ne smije rasporediti radnika na poslove s posebnim uvjetima rada ako prethodno na propisani način nije utvrđeno ispunjava li radnik propisane uvjete u pogledu elemenata opisanih u prethodnom stavku.
3. Radnika raspoređenog na poslove s posebnim uvjetima rada ovlaštenik poslodavca upućuje na pregled ovlaštenoj ustanovi, odnosno specijalistu medicine rada u privatnoj praksi s uputnicom koja sadrži podatke o vrsti poslova i drugim okolnostima od utjecaja za ocjenu njegove sposobnosti za obavljanje ovih poslova.
4. Dokaz da radnik ispunjava uvjete glede stručne sposobnosti, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti je propisana isprava ovlaštene ustanove, odnosno specijaliste medicine rada u privatnoj praksi .
5. Ovlaštenik poslodavca dužan je radnika, koji obavlja poslove s posebnim uvjetima rada, ponovno uputiti na pregled prije isteka roka utvrđenog propisom zaštite na radu ili kada to ocijeni specijalist medicine rada na prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite.
6. Ovlaštenik poslodavca ne smije dozvoliti radniku obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada ako isti više ne ispunjava uvjete za obavljanje tih poslova.
7. Ovlaštenik poslodavca dužan je osigurati preventivne liječničke preglede vida radnicima koji rade na računalu u skladu s *Pravilnikom o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom (NN 69/05)* odnosno revizijom procjene opasnosti.
8. Ovlaštenik poslodavca dužan je osigurati preventivne liječničke preglede radnika koji, u skladu s odredbama *Pravilnika o sadržaju, načinu i rokovima zdravstvenih pregleda noćnih radnika (N.N. 122/13)*, rasporedom radnog vremena svoj rad obavljaju kao noćni radnici.

II.10. ZAŠTITA POSEBNO OSJETLJIVIH SKUPINA RADNIKA

Članak 26.

1. Radnici umanjениh radnih sposobnosti su oni čija je radna sposobnost umanjena zbog starosti, invaliditeta, profesionalnih ili ostalih bolesti
2. Za vrijeme trudnoće žena ne smije obavljati poslove koji se obavljaju na visini, poslove u nepovoljnoj mikroklimi, poslove u buci i vibracijama.
3. Malodobnici ne smiju obavljati poslove s posebnim uvjetima rada, ne smiju raditi noću i u prekovremenom radu, osim u slučajevima utvrđenim u Zakonu o radu.
4. Radnik s umanjениm radnim sposobnostima ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja njegove preostale radne sposobnosti.
5. Procjenom rizika utvrđeno je kako u skladu s odredbama članka 37. *Zakona o zaštiti na radu; Pravilnika o poslovima na kojima ne smije raditi žena (NN 44/96)* i *Pravilnika o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik (NN 62/10, 59/13)*, kod poslodavca ne postoje poslovi na kojima ne mogu raditi navedene kategorije radnika.

II.11. KORIŠTENJE OBJEKATA NAMIJENJENIH ZA RAD, OSOBNIH ZAŠTITNIH SREDSTAVA TE RADNI POSTUPCI

Članak 27.

1. Ovlaštenik poslodavca dužan je osigurati održavanje objekata namijenjenih za rad u stanju koje ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika odnosno ispitivanje pojedinih vrsta instalacija i sredstava rada u rokovima utvrđenim propisima.
2. Ovlaštenik poslodavca dužan je osigurati odgovarajuća zaštitna sredstva radnicima za koje je obveza korištenja istih utvrđena procjenom opasnosti i skrbiti da ih radnici koriste pri obavljanju poslova.
3. Ovlaštenik poslodavca ne smije staviti u uporabu sredstva rada i osobna zaštitna sredstva ako nisu izrađena u skladu s propisima zaštite na radu i ako nisu ispravna odnosno iste isključiti iz uporabe one na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.
4. Radne postupke poslodavac mora tako organizirati da se u najvećoj mjeri umanje jednoličnost, jednostrano opterećenje, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku i na vrijeme.

II.12. OPASNE KEMIKALIJE

Članak 28.

Procjenom rizika utvrđeno je kako ne postoje radni procesi pri kojima se koriste ili skladište opasne kemikalije.

II.13. RADNI OKOLIŠ I SREDSTVA RADA

Članak 29.

1. Ovlaštenik poslodavca je dužan osigurati obavljanje ispitivanja mikroklimatskih uvjeta, ispitivanja buke na radnom mjestu i razine rasvjete u radnom prostoru.
2. Ispitivanja navedena u stavku 1. ovoga članka obavljaju se svake dvije godine.
3. Obveza ispitivanja postoji i nakon svake promjene u radnom okolišu koja ima utjecaja na stanje utvrđeno prethodnim ispitivanjem.

Članak 30.

1. Ovlaštenik poslodavca je dužan osigurati redovito obavljanje pregleda sredstava rada (strojeva, uređaja, opreme i instalacija) radi utvrđivanja primijene propisa zaštite na radu i mogućih promjena nastalih tijekom uporabe koje mogu ugroziti sigurnost i zdravlje radnika.
2. Ispitivanje strojeva i uređaja s povećanim opasnostima vrši se:
 - prije njihovog stavljanja u uporabu,
 - najmanje jedanput nakon dvije godine njihove uporabe,
 - poslije rekonstrukcije, a prije ponovnog početka korištenja,
 - prije početka korištenja na novom mjestu uporabe, ako su strojevi i uređaji premješteni s jednog mjesta na drugo pa su zbog toga rastavljena i ponovo sastavljena.
3. Strojevi i uređaji s povećanim opasnostima utvrđeni su *Listom strojeva i uređaja s povećanim opasnostima* (N.N. 47/02).
4. Ovlaštenik poslodavca dužan je voditi propisanu evidenciju.

II.14. STRES NA RADU ILI U VEZI S RADOM

Članak 31.

1. Poslodavac je obavezan provoditi prevenciju stresa na radu ili u vezi s radom koji je uzrokovan osobito čimbenicima kao što su sadržaj rada, organizacija rada, radno okruženje, loša komunikacija i međuljudski odnosi, kako bi sveo na najmanju mjeru potrebu radnika da svladava poteškoće zbog dugotrajnije izloženosti intenzivnom pritisku te otklonio mogućnost da se umanju radna učinkovitost radnika i pogorša njegovo zdravstveno stanje.
2. Ako postoje naznake stresa na radu ili u vezi s radom, poslodavac je obavezan provesti mjere propisane člankom 51. stavak 2. *Zakona o zaštiti na radu*
3. Radnici imaju obvezu postupati u skladu s uputama poslodavca za sprječavanje, uklanjanje ili smanjivanje stresa na radu ili u vezi s radom.
4. Radnici i njihovi predstavnici imaju obvezu surađivati s poslodavcem radi sprječavanja, uklanjanja ili smanjivanja stresa na radu ili u vezi s radom.

II.15. ZAŠTITA OD POŽARA, EVAKUACIJA I SPAŠAVANJE

Članak 33.

Ovlaštenik poslodavca dužan je osigurati izradu općeg akta kojim će, uzimajući u obzir radne procese, stvari koje se u radu koriste, kao i veličinu pojedinih objekata, biti utvrđene mjere zaštite od požara.

Članak 33.

Ovlaštenik poslodavca dužan je osigurati:

- izradu Plana evakuacije i spašavanja kojim će se utvrditi organizacija evakuacije i spašavanja za slučaj iznenadnog događaja koji može ugroziti sigurnost i zdravlje radnika i korisnika usluga,
- uvid svim radnicima u sadržaj Plana,
- osposobljavanje osoba koje će provoditi evakuaciju i spašavanje,
- temeljem Plana provesti praktičnu vježbu najmanje jedanput u dvije godine.

II.16. PRUŽANJE PRVE POMOĆI I MEDICINSKA POMOĆ

Članak 34.

1. Ovlaštenik poslodavca dužan je organizirati i osigurati pružanje prve pomoći radnicima i osobama na radu za slučaj ozljede na radu ili iznenadne bolesti do njihovog upućivanja na liječenje u zdravstvenu ustanovu.
2. U radnim prostorijama u kojima istovremeno radi 2 do 20 radnika najmanje jedan od njih mora biti osposobljen za pružanje prve pomoći te još po jedan do svakih sljedećih 50 radnika.
3. U skladu s člankom 56. stavak 2. *Zakona o zaštiti na radu* poslodavac je dužan u pisanom obliku dati obavijest radniku koji je određen za pružanje prve pomoću a istome mora biti stavljena na raspolaganje propisana oprema. (prilog 11)
4. Osposobljavanje radnika za pružanje prve pomoći provodi Crveni Križ RH odnosno specijalist medicine rada.
5. Ovlaštenik poslodavca dužan je voditi propisanu evidenciju.

II.17. ZAŠTITA NEPUŠAČA, ZABRANA UZIMANJA ALKOHOLA I DRUGIH SREDSTAVA OVISNOSTI

Članak 35.

1. Zabranjeno je pušenje u radnim prostorijama i prostorima osim onih u kojima poslodavac iznimno utvrdi da je pušenje dozvoljeno, o čemu u takvoj prostoriji mora biti istaknut znak mjesta za pušenje.
2. Poslodavac donosi odluku kojom se regulira zaštita nepušača (prilog 1).

Članak 36.

1. Zabranjeno je uzimanje alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti prije i tijekom rada kao i njihovo unošenje u radne prostorije i prostore.
2. Smatrat će se da je radnik pod utjecajem alkohola ako u krvi ima alkohola više od 0,0 g/kg, odnosno više od 0,0 miligrama u litri izdahnutog zraka
3. Poslodavac donosi odluku kojom se regulira zabrana uzimanja alkohola i dr. sredstava ovisnosti (prilog 2).

II.18. ISPRAVE I EVIDENCIJE

Članak 37.

Ovlaštenik poslodavca dužan je čuvati:

- tehničku dokumentaciju iz koje je vidljiva primjena osnovnih pravila zaštite na radu za objekt ili dio objekta koji koristi za radne i pomoćne prostorije tako dugo dok iste koristi,
- upute o načinu korištenja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima dok te strojeve i uređaje koristi,
- isprave o obavljenim ispitivanjima radne okoline, strojeva i uređaja s povećanim opasnostima,
- dokaze o ispravnosti instalacija.

Članak 38.

Ovlaštenik poslodavca dužan je voditi evidencije o:

- radnicima osposobljenim za rad na siguran način,
- radnicima osposobljenim za pružanje prve pomoći,
- ozljedama na radu i slučajevima profesionalnih bolesti.

DOSTUPNOST NA MJESTU RADA

Članak 39.

Poslodavac je obvezan osigurati da radniku budu dostupni:

- 1) procjena rizika za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
- 2) upute za rad na siguran način za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
- 3) pisani dokaz o osposobljenosti radnika za rad na siguran način
- 4) zapisnici o ispitivanju radne opreme, instalacija i radnog okoliša.

II.19. DUŽNOSTI PREMA TIJELIMA NADZORA

Članak 40.

Ovlaštenik poslodavca je dužan:

- inspektoru rada, na njegov zahtjev, dati obavještenja i podatke koji su mu potrebni u obavljanju nadzora.
- inspektoru rada pružiti pomoć pri utvrđivanju činjenica, dati potrebna obavještenja, staviti na uvid isprave i predlagati izvođenje odgovarajućih dokaza.
- izvijestiti inspekciju rada o svakoj smrtnoj i teškoj ozljedi **odmah** po nastanku događaja, a u daljnjem roku od 48 sati od nastanka događaja dostaviti inspekciji rada propisano pisano izvješće.
- izvijestiti inspekciju rada o slučaju profesionalne bolesti **odmah** nakon što ga utvrdi nadležno tijelo.
- omogućiti inspektoru rada pregled video, odnosno audio zapisa iz članka 23. ovoga Pravilnika (članak 43. *Zakona o zaštiti na radu*)

III. DRUGE DJELATNOSTI U SVEZI SA ZAŠTITOM NA RADU

III.1. OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE IZ ZAŠTITE NA RADU

Članak 41.

1. Poslodavac je dužan osigurati osposobljavanje svom ovlašteniku (svakih 5 godina) za obavljanje poslova iz područja zaštite na radu.
2. Poslodavac je dužan osigurati stručno osposobljavanje i obrazovanje radnicima u području kojim se postiže viša razina zaštite na radu i umanjuju opasnosti, štetnosti i napori kojima su radnici pri radu izloženi.

III.2. MEDICINA RADA

Članak 42.

1. Poslodavac je dužan potpisati ugovor o suradnji sa specijalistom medicine rada u svezi sudjelovanja u radu odbora za zaštitu na radu.
2. Poslodavac je dužan specijalistu medicine rada osigurati pristup u sve radne prostorije i prostore i uvid u svu dokumentaciju u svezi sa zaštitom na radu.
3. Specijalist medicine rada ima potpunu profesionalnu neovisnost u odnosu na poslodavca i njegove ovlaštenike te radnike.

III.3. PROJEKTIRANJE I IZGRADNJA OBJEKATA NAMIJENJENIH ZA RAD

Članak 43.

Pri projektiranju objekata namijenjenih za rad ovlaštenik poslodavca je dužan utvrditi je li projektant u glavnom projektu izradio (kao poseban dio) prikaz tehničkih rješenja za primjenu svih propisa iz područja zaštite na radu te potvrdio izjavu da su u glavnom projektu primijenjena tehnička rješenja za primjenu pravila zaštite na radu.

IV. NADZOR

Članak 44.

Nadzor nad provedbom odredbi ovoga Pravilnika obavlja poslodavac putem svog ovlaštenika za zaštitu na radu i radnici izravno ili putem svog predstavnika.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 45.

U smislu članka 4. ovoga Pravilnika radni prostori pod neposrednim ili posrednim nadzorom Poslodavca su:

1. ZAGREB

- Zrinski trg 11
- A. Hebranga 1
- A. Kovačića 5
- Opatička 18
- Medvedgradska 2
- Strossmayerov trg 2
- I.G. Kovačića 37
- Šenoina 4
- Petrićeva 4
- Gundulićeva 24
- Kušlanova 2

2. RIJEKA, Zavod za povijesne i društvene znanosti, Gjura Ružića 5

3. ZADAR, Zavod za povijesne znanosti, Obala kneza Trpimira 8

4. DUBROVNIK,

- Zavod za povijesne znanosti, Lapadska obala 6
 - Zavod za istraživanje i desalinizaciju, Vlaha Bukovca 14
5. SPLIT, Zavod za znanstveni i umjetnički rad, Trg braće Radića 7
6. OSIJEK, Zavod za znanstveni i umjetnički rad, Franje Kuharića 29/1
7. VARAŽDIN, Zavod za znanstveni rad, Vladimira Nazora 14
8. VINKOVCI, Centar za znanstveni rad, Jurja Dalmatinca 22
9. BJELOVAR, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad, A.B. Šimića 1
10. POŽEGA, Zavod za znanstveni i umjetnički rad, Županijska ul. 9
11. ARBORETUM TRSTENO, Potok 20, 20233 Trsteno
12. ĐAKOVO, Zavod za znanstveni i umjetnički rad, Petra Preradovića 17
13. KRIŽEVCI, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad, Zakmadija Dijakovečkog 3
14. CAVTAT, Muzej i zbirka Baltazara Bogišića, Obala dr Ante Starčevića 18
15. VUKOVAR, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad, J.J. Strossmayera 25/I
16. PULA, Zavod za povijesne i društvene znanosti Rijeka, Pj Pula, Prolaz kod kazališta 2
17. RIJEKA, Zavod za biomedicinsku znanost, Kampus Trsat, Radmile Matejčić 2

Članak 46.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika objavljuju se na način i prema postupku propisanom za njegovo donošenje.

Članak 47.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnik prestaje važiti Pravilnik o zaštiti na radu od 15. siječnja 2014. godine.

Članak 48.

Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave na internetskoj stranici HAZU.

PREDSJEDNIK

Akademik Zvonko Kusić

Pravilnik je objavljen svim radnicima dana 06. travnja 2017. godine i stupa na snagu 14. travnja 2017. godine.

PREDSJEDNIK

Akademik Zvonko Kusić